

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Naar een nieuwe balans voor de luchtvaart tot 2050

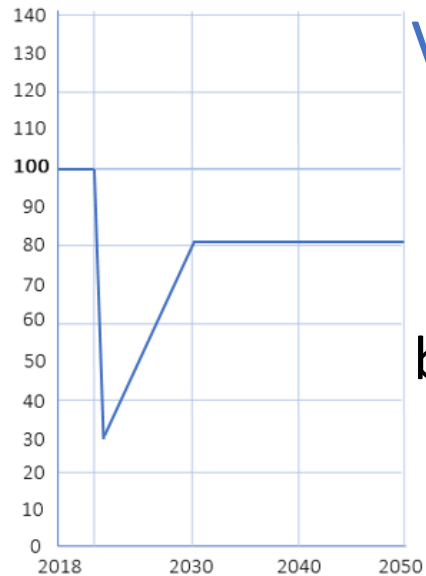
Verantwoord vliegen naar 2050

Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050

Naar een nieuwe balans voor de luchtvaart tot 2050

Samenvatting

Index (2018 als referentie)

Verbinding: publiek belang

Voor het vervoer van OD-passagiers (Origin en Destination) naar essentiële bestemmingen zijn minder dan 400.000 vluchten nodig.

Het beperkte luchtverkeer veroorzaakt een zo laag mogelijke inbreuk op leefomgeving en klimaat.

Er is een goede balans tussen maatschappelijk nut en kosten

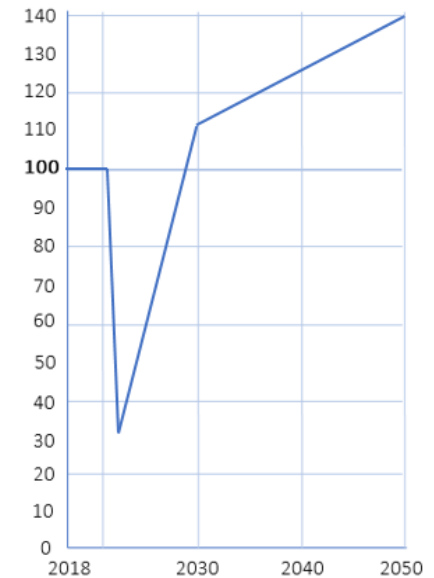
In het groei-verdienmodel

wordt ook de vraaggroei van transfers en low cost toeristen benut die niet voor verbinding relevant zijn. Dit vergt groei naar 700.000 vluchten in 2050.

Het deels onnodige luchtverkeer veroorzaakt een veel grotere inbreuk op leefomgeving en klimaat.

En is geen goede balans tussen maatschappelijk nut en kosten

Index (2018 als referentie)

Citaat uit de luchtvaartnota

“In deze nota geeft het kabinet haar visie op een nieuwe balans voor de luchtvaart tot 2050”.

Balans van publieke belangen in de plan-MER

De Commissie m.e.r. vraagt een concrete uitwerking van het doel
'ontwikkelen van de luchtvaart in balans met andere publieke belangen'

Balans van publieke belangen

Luchtvaartnota:

*“Er is een nieuwe balans nodig tussen
de kwaliteit van de leefomgeving en
de kwaliteit van het netwerk van internationale verbindingen.”*

“Zo wordt luchtvaart en woningbouw beter met elkaar in balans gebracht.”

Balans van publieke belangen

MAATSCHAPPELIJK NUT

- Nederland goed **verbinden**
- Ruimte voor **woningbouw**

MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

- Nederland **veilig** in de lucht en op de grond
- Aantrekkelijke en gezonde **leefomgeving** (incl. **stikstof**)
- **Duurzame** luchtvaart

Nederland goed verbinden

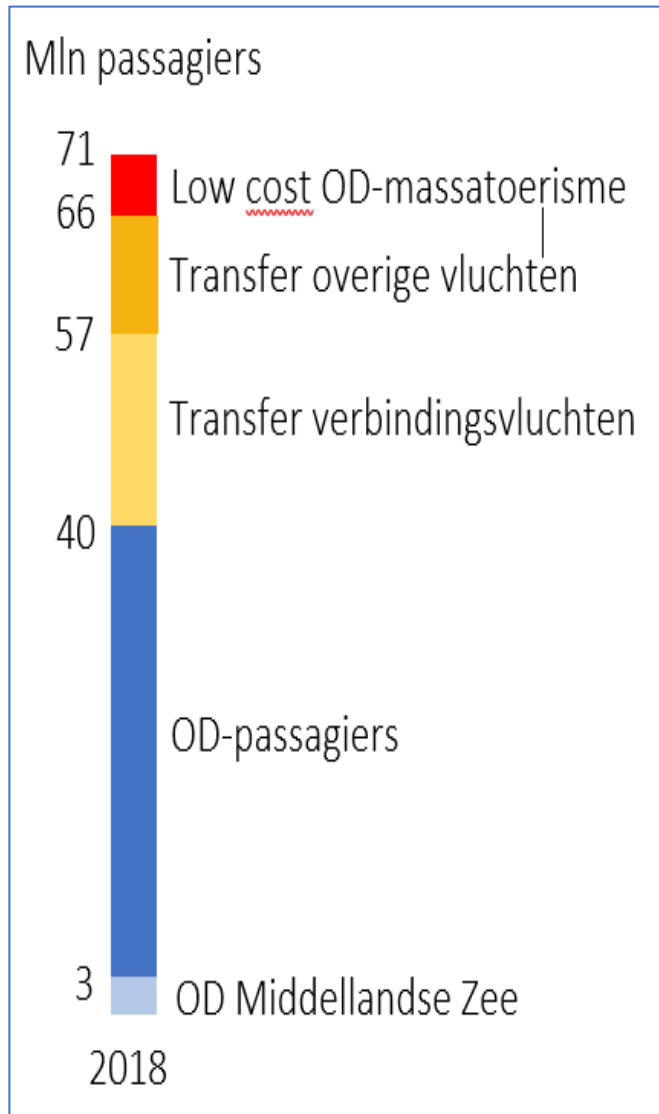
“Luchtvaart verbindt Nederland met de rest van de wereld. Deze wereldwijde bereikbaarheid voor personen en goederen levert een belangrijke bijdrage aan onze welvaart en ons welzijn.”

Criterium: *bestemmingen* die *essentieel* zijn voor welvaart en welzijn

“Nederlandse consumenten en bedrijven kunnen makkelijk naar het buitenland reizen voor zaken, studie, familiebezoek of vakantie. (...) Voor buitenlandse bedrijven en bezoekers is Nederland een aantrekkelijke plek om te ondernemen en te investeren, een studie te volgen of op vakantie te gaan.”

Criterium: het vervoer van passagiers van en naar Nederland:
OD-passagiers

Situatie op Schiphol voor 2020

Verbinding is een publiek belang

Vlak voor 2020 realiseerden op Schiphol naast 15.000 vrachtluchten ca 365.000 vluchten de verbinding met essentiële handelsbestemmingen in de wereld, ten behoeve 40 miljoen OD-passagiers (Origin & Destination) plus een noodzakelijke aanvulling met 17 miljoen transfers. De overige 105.000 vluchten vervoerden voornamelijk 9 miljoen extra transfers en 5 miljoen low cost OD-toeristen.

Het groei-verdienmodel

Deze groei omvat naast het vervoer van de OD-passagiers het extra vervoer van extra transfers en low cost toeristen. Dit extra vervoer draagt niet bij aan verbinding. Het is schadelijk voor de publieke milieubelangen.

Het groei-verdienmodel

“Neemt de geluidsbelasting en uitstoot van schadelijke stoffen af? Dan kan de luchtvaart groei verdienen. (...) Gemiddeld worden vliegtuigen jaarlijks ruim 1% stiller, zo blijkt uit de milieueffectrapportage van de Luchtvaartnota.”

“In een optimistisch scenario biedt dit (...) (klimaat)ruimte voor gematigde groei van 1 à 1,5% per jaar van de luchtvaart in heel Nederland. Dit betekent

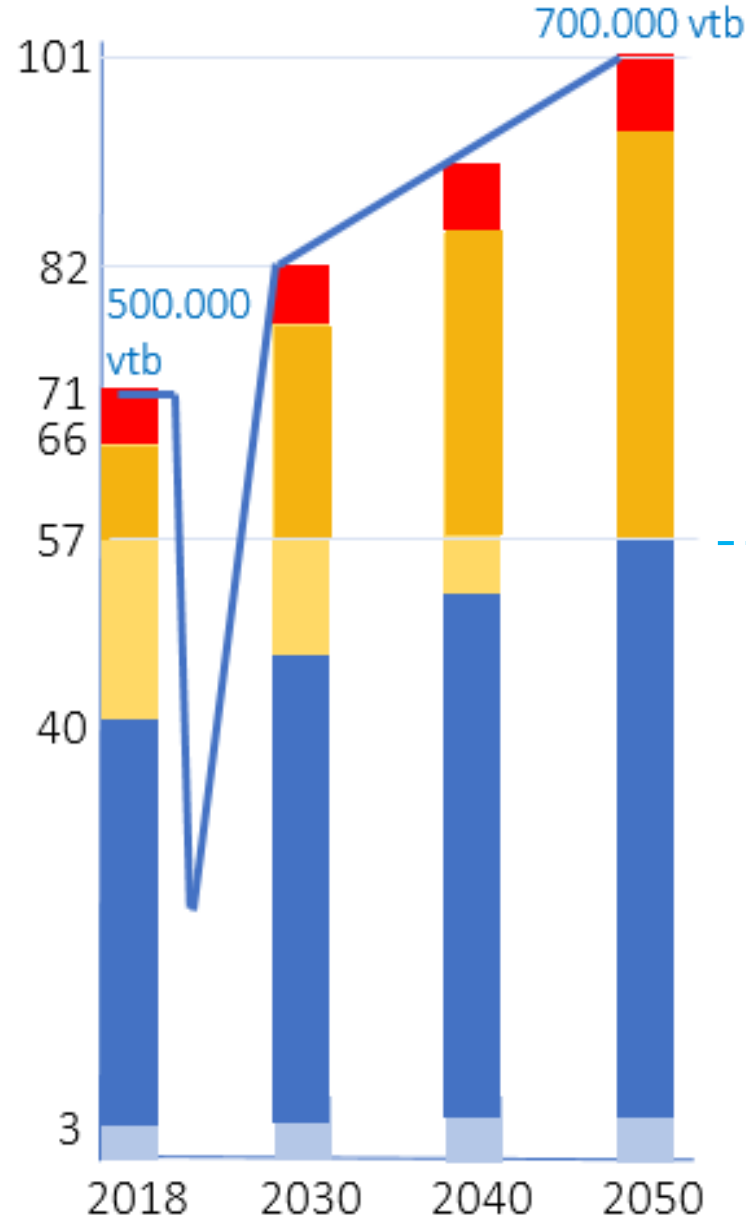
- van ongeveer 565.000 vluchten voor handelsverkeer nu,*
- naar zo’n 650.000 vluchten in 2030*
- en 800.000 in 2050.”*

Het groei-verdienmodel

Groei toestaan door vergroten en benutten van milieuruimte is niet de nieuwe koers die beloofd wordt, maar voortzetting van het oude mainportbeleid

Het groei-verdienmodel

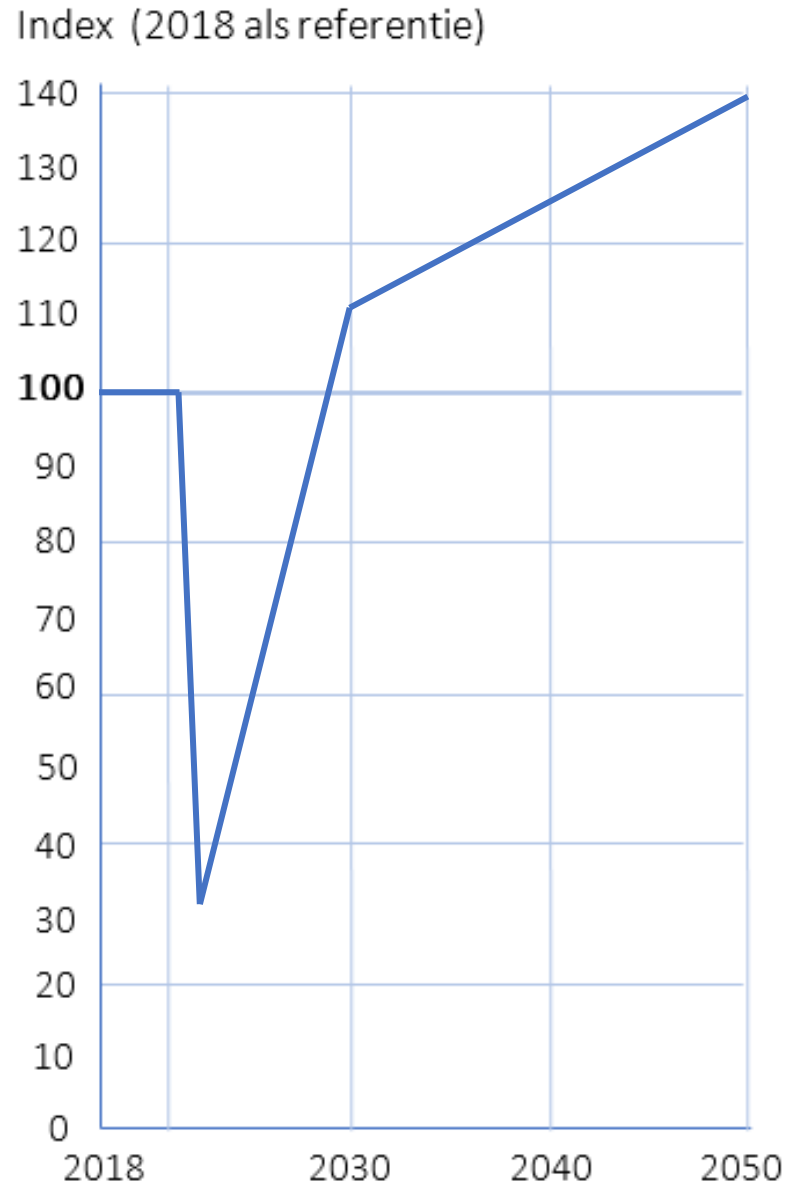
Miljoen passagiers per jaar op Schiphol

Ook de groei van het aantal transferpassagiers en massatoeristen wordt geacommodeerd. Het volume moet stijgen naar 700.000 vluchten in 2050

Groei van het aantal normale thuishandpassagiers onder een plafond van 400.000 vluchten per jaar naar 211 essentiële bestemmingen

Het groei-verdienmodel - luchtverkeer

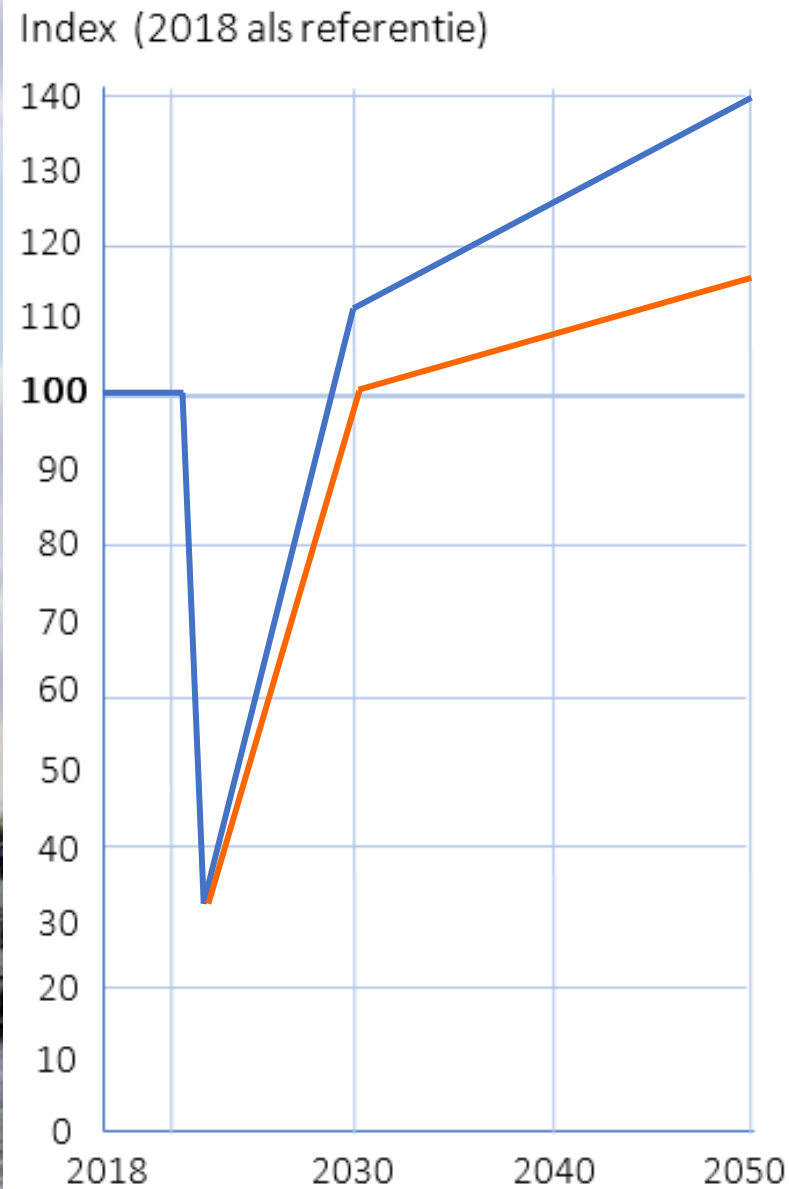

Na hinderbeperking mag het
luchtverkeer groeien.

Volgens de luchtvaartnota biedt
ook de CO₂ reductie milieuruimte.

Deze wordt gebruikt voor
'gematigde' volumegroei van de
Nederlandse luchtvaart.

Het groei-verdienmodel - leefomgeving

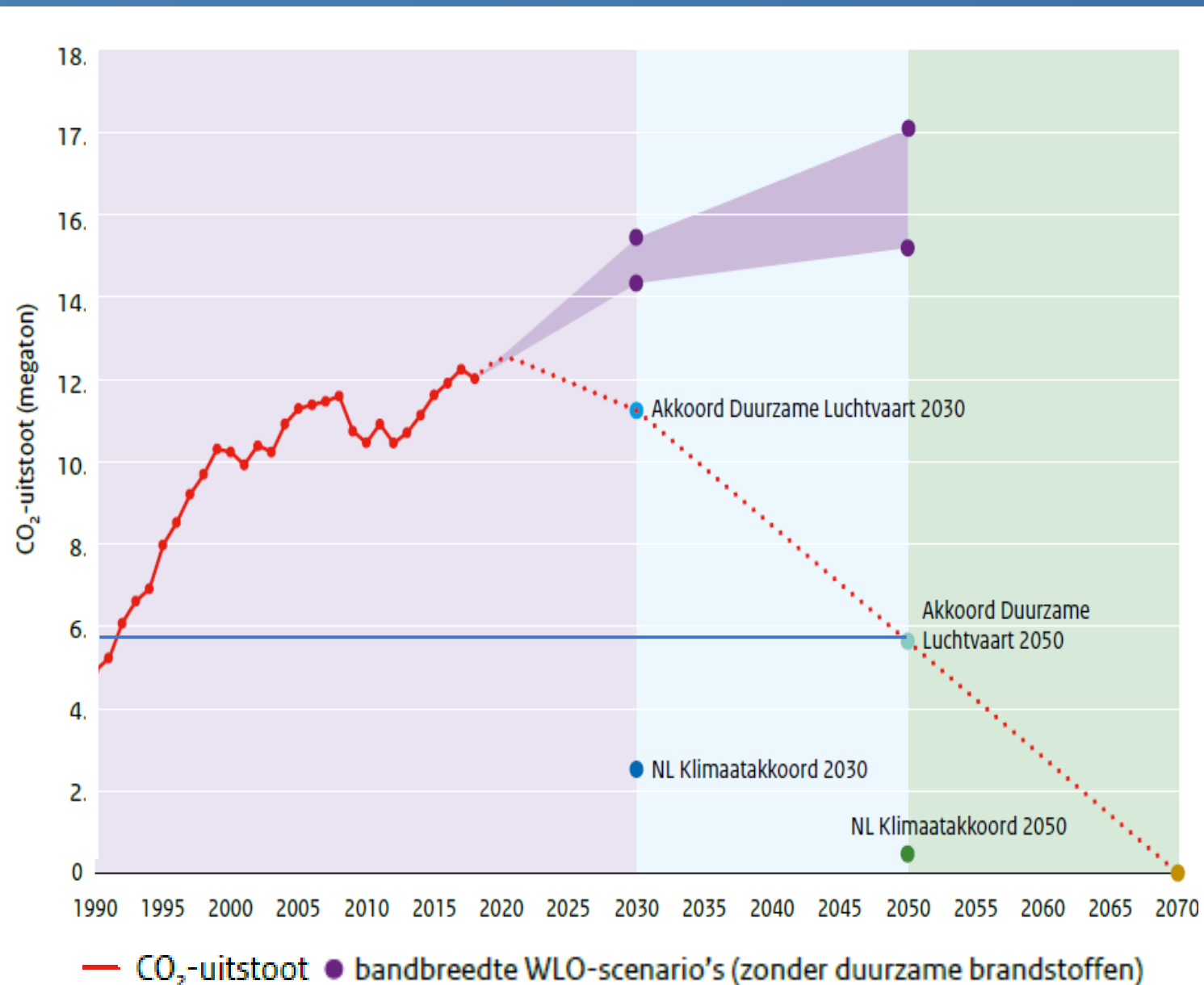
Door volumegroei hebben hinderbeperkende maatregelen geen effect. Door hogere passagefrequenties van vliegtuigen neemt de hinderbeleving toe

Het groei-verdienmodel – duurzame luchtvaart

Door ‘gematigde’ volumegroei heeft de reductie van CO₂-uitstoot minder effect. De uitstoot zal in 2050 boven die in 1990 uitkomen

“Er is een relatie tussen de klimaatopgave en de ruimte voor het aantal vluchten in Nederland. (...)”

In een optimistisch scenario (bieden) de klimaatafspraken uit het Ontwerp-akkoord Duurzame Luchtvaart volgens de plan-MER, (...) ruimte voor gematigde groei”.

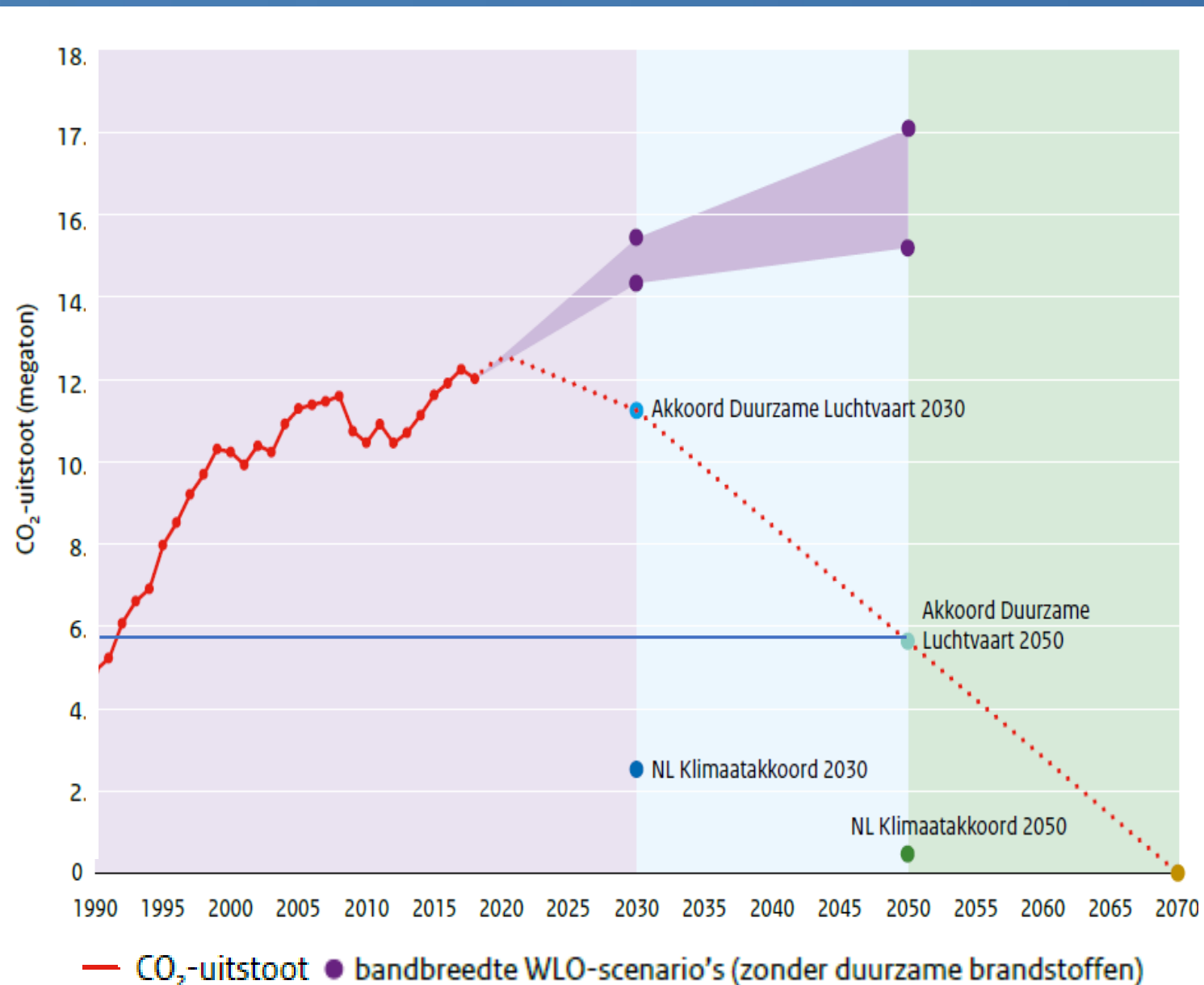

Het groei-verdienmodel – duurzame luchtvaart

IATA wil dit systeem verder verzwakken door de CO₂-compensatie jarenlang uit te stellen. Goede reden om de luchtvaart nu echt aan 'Parijs' te binden

“Er is een relatie tussen de klimaatopgave en de ruimte voor het aantal vluchten in Nederland. (...)”

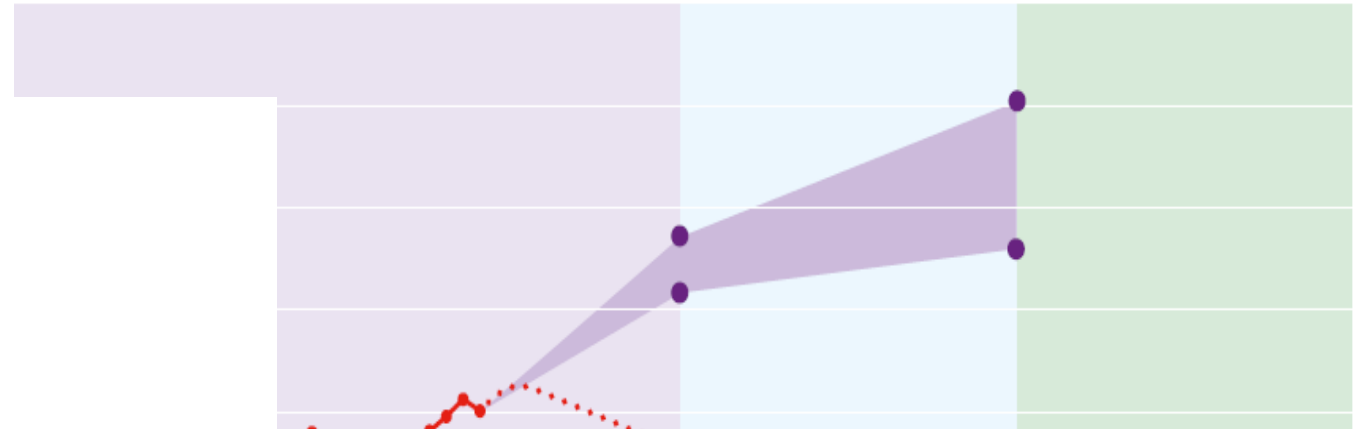
In een optimistisch scenario (bieden) de klimaatafspraken uit het Ontwerp-akkoord Duurzame Luchtvaart volgens de plan-MER, (...) ruimte voor gematigde groei”.

Het groei-verdienmodel – duurzame luchtvaart

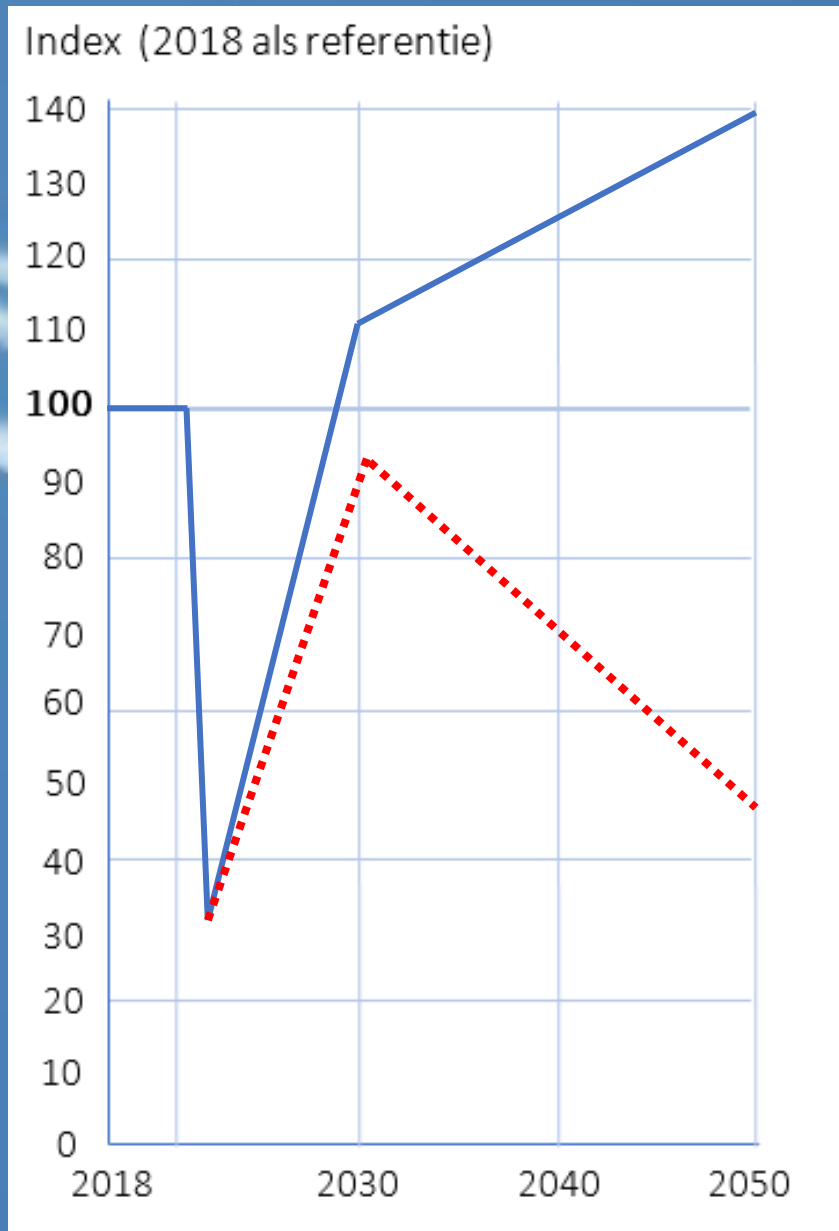

18.

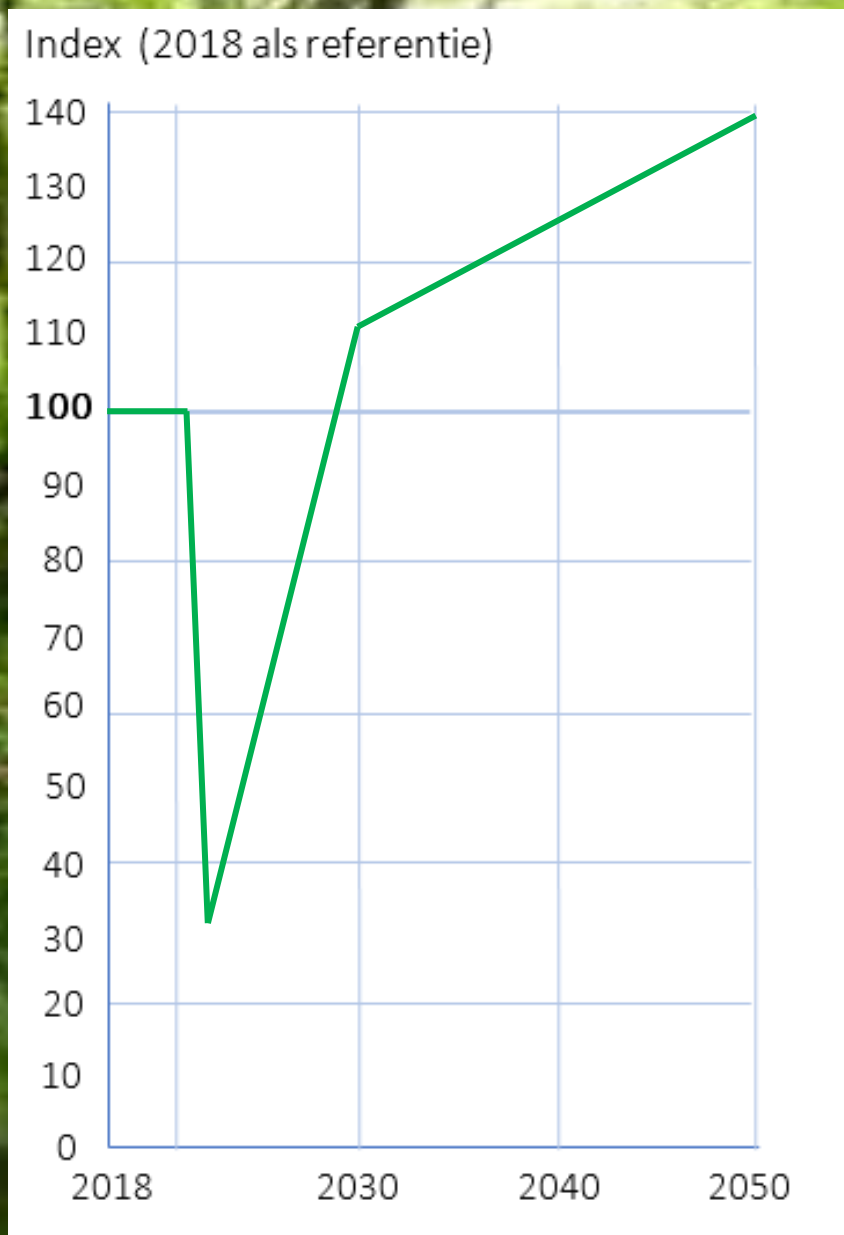
De WLO-scenario's van 2015 waren voor '*Mainports voorbij*' nog afgestemd op groei van Schiphol volgens het Mainportbeleid

● bandbreedte WLO-scenario's (zonder duurzame brandstoffen)

Het groei-verdienmodel – duurzame luchtvaart

Door 'gematigde' volumegroei heeft de reductie van CO₂-uitstoot veel te weinig effect. De uitstoot zal in 2050 boven die in 1990 uitkomen

Het groei-verdienmodel - ? stikstofuitstoot

Luchthavens moeten een natuurvergunning hebben. Volumegroei komt ter discussie te staan; misschien is juist krimp vereist

Advies van de Commissie m.e.r.

De Commissie adviseert een alternatief te ontwikkelen waarbij de luchtvaart krimpt om te voldoen aan de doelstelling uit het klimaatakkoord dat de uitstoot van CO₂ in 2030 met ten minste 49 procent is teruggedrongen

De Commissie schrijft:

“Immers, ook het Europese parlement benadrukte recent dat alle sectoren, inclusief lucht- en scheepvaart moeten bijdragen aan het bereiken van een klimaat-neutrale economie. Ook wordt in vele zienswijzen aangedrongen op het beschouwen van een krimpscenario.”

Het groei-verdienmodel: sectorbelang

Het groei-verdienmodel is een sectorbelang, dat uitgaat van het benutten van milieuruimte voor volumegroei, zowel bij de kwaliteit van de leefomgeving als de duurzaamheid van de luchtvaart.

Daardoor worden deze publieke belangen niet zodanig behartigd dat de inbreuk zo laag wordt als redelijkerwijs mogelijk is (ALARA).

Door een onnodig hoge inbreuk ontstaat niet de best mogelijke balans.

Beperking van het luchtverkeer biedt een betere balans

Alternatief scenario *Publieke Belangen*:

- uitsluitend essentiële bestemmingen

*“In de Wet luchtvaart is netwerkkwaliteit nu gedefinieerd als: ‘de **directe beschikbaarheid** van een omvangrijk, wereldwijd en frequent bediend **lijnnennet**’.*

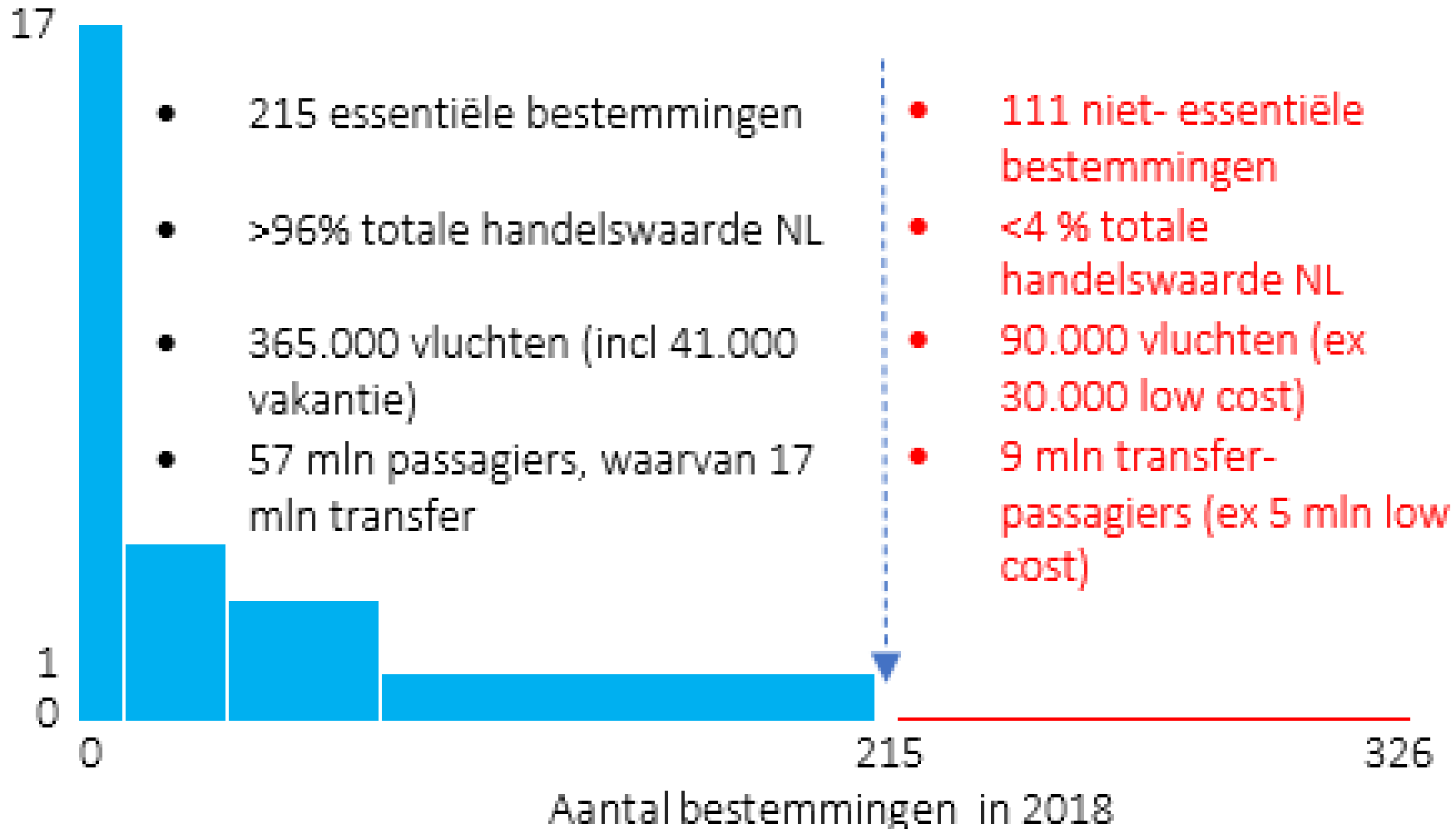
*Daarbij is ook de relatie met de Nederlandse economie van betekenis (...). Zo kan er bijvoorbeeld een link worden gelegd met de **handelsagenda** van het kabinet.”*

Het gaat om OV-vervoer naar en van bestemmingen in regio's die voor de economie (de handel) en het welzijn (bv normaal toerisme en niet-buitensporige vakanties) essentieel zijn.

Dit bepaalt het criterium “redelijkerwijs mogelijk” in het ALARA-beginsel.

Analyse van essentiële en niet-essentiële bestemmingen

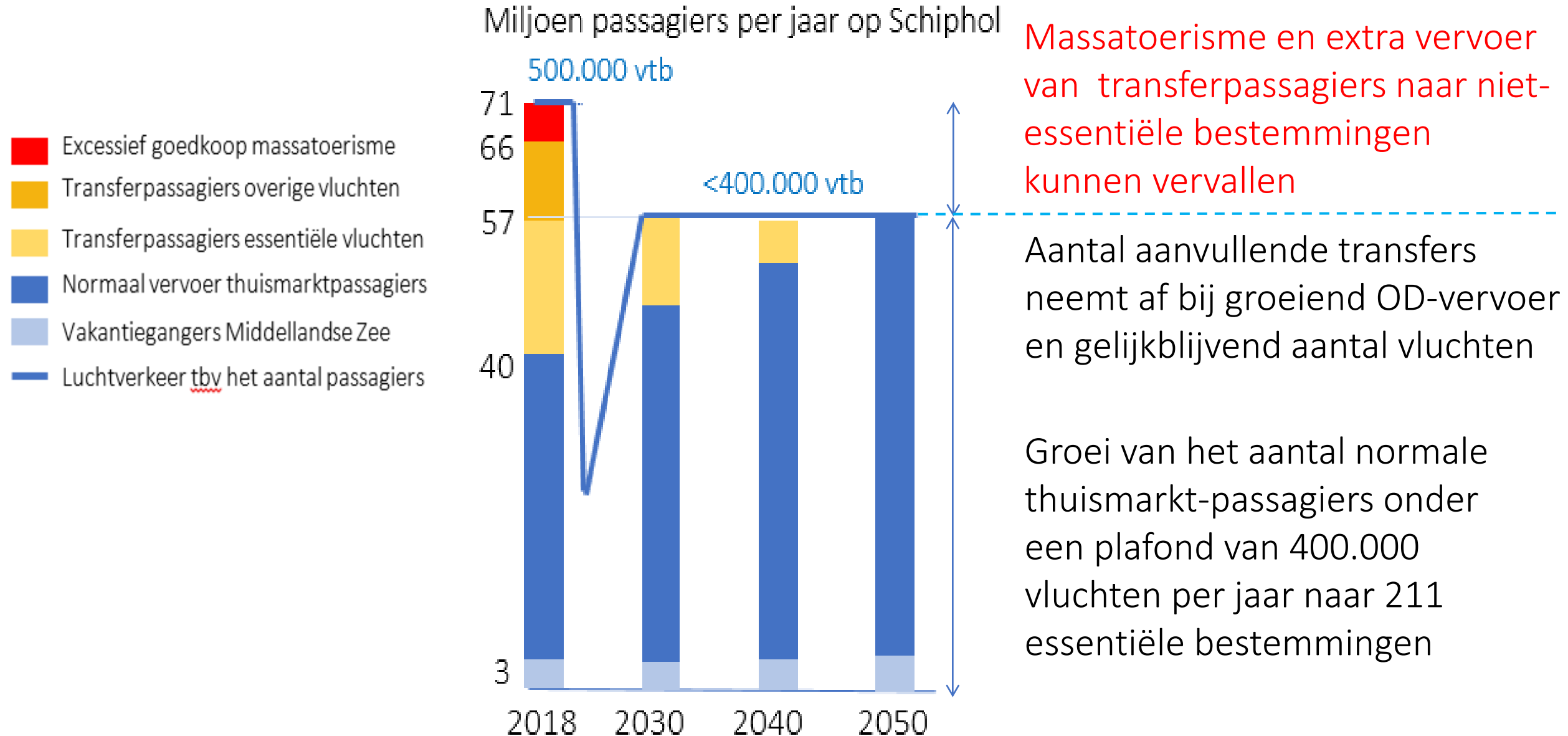
Gemiddelde handelswaarde per groep in € miljard/jaar

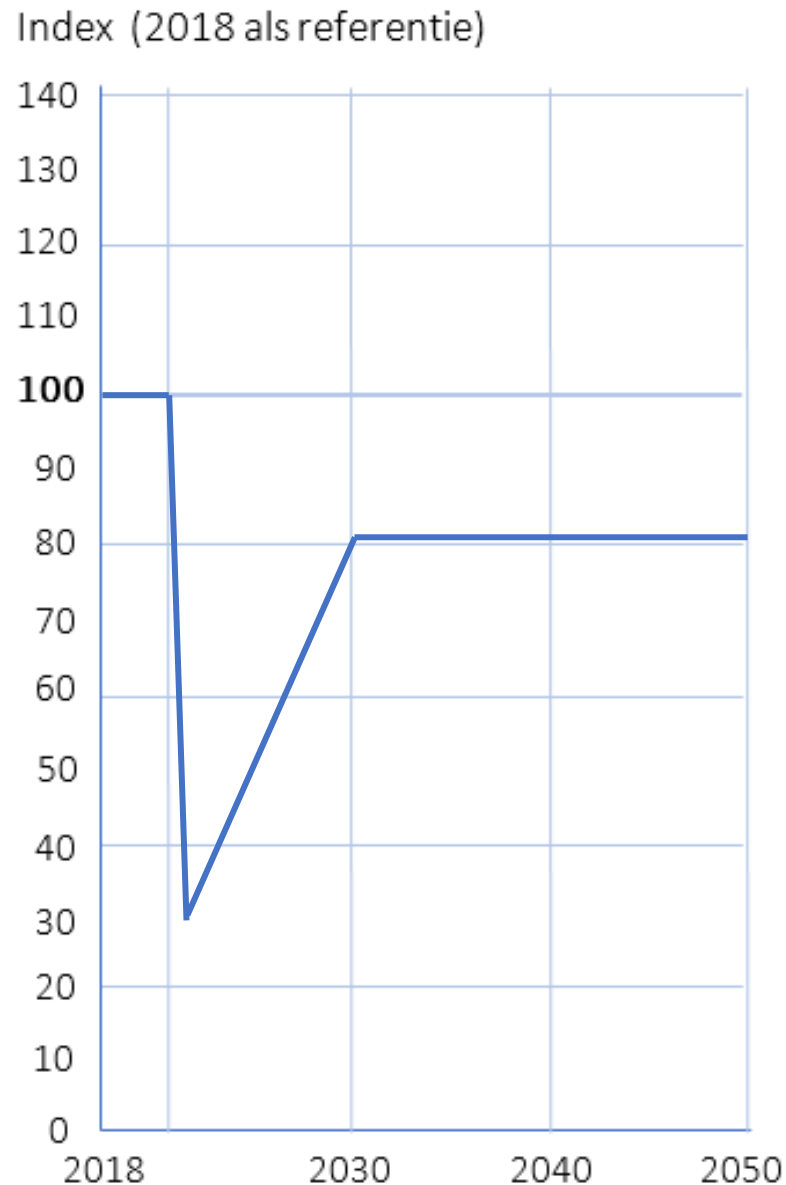

Scenario *Publieke Belangen*:

“normaal” OD-vervoer naar
essentiële bestemmingen

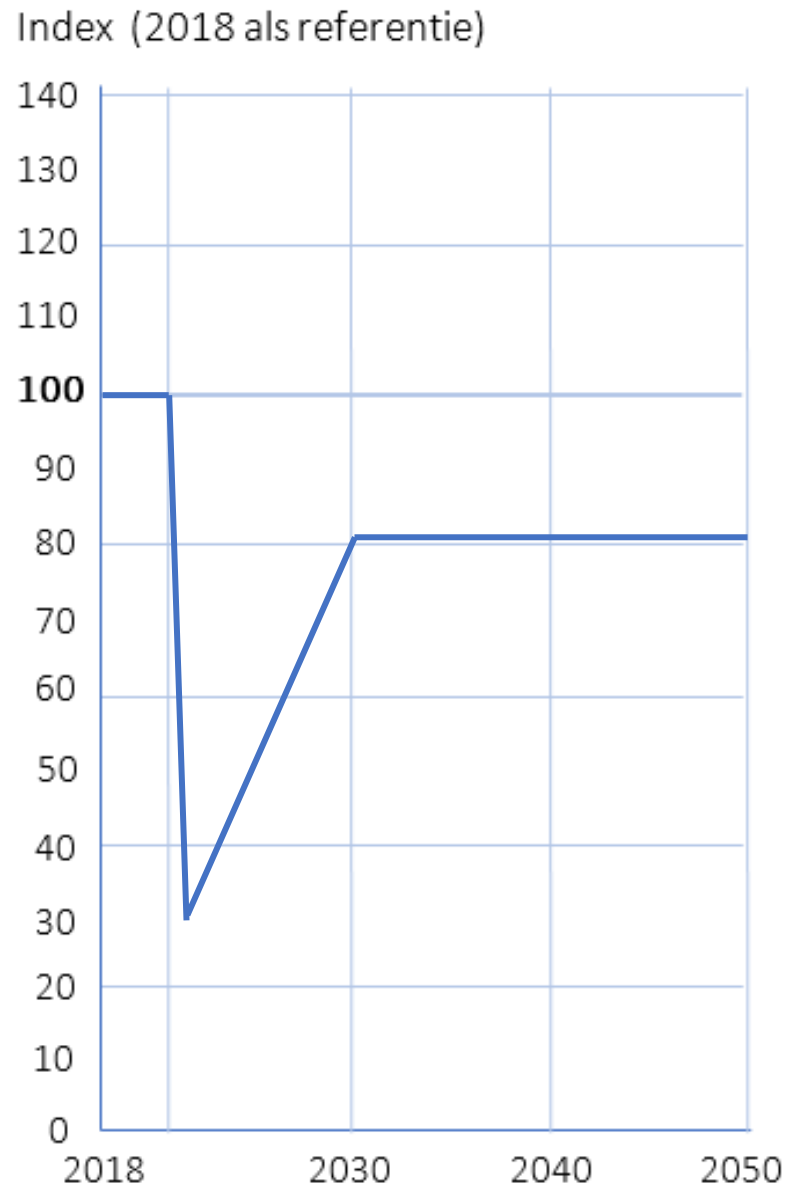
Scenario *Publieke Belangen*: “normaal” OD-vervoer

Scenario Publieke Belangen: luchtverkeer

Door het vervallen van
massatoerisme en extra vervoer
van transferpassagiers naar niet-
essentiële bestemmingen kan
het luchtverkeer met >20%
afnemen ten opzichte van 2019

Scenario Publieke Belangen: luchtverkeer

Schiphol heeft voldoende capaciteit om alle normale vakantievluchten af te handelen. Verplaatsing naar Lelystad is onnodig. Daarom hoeft Lelystad niet open voor grote vliegtuigen

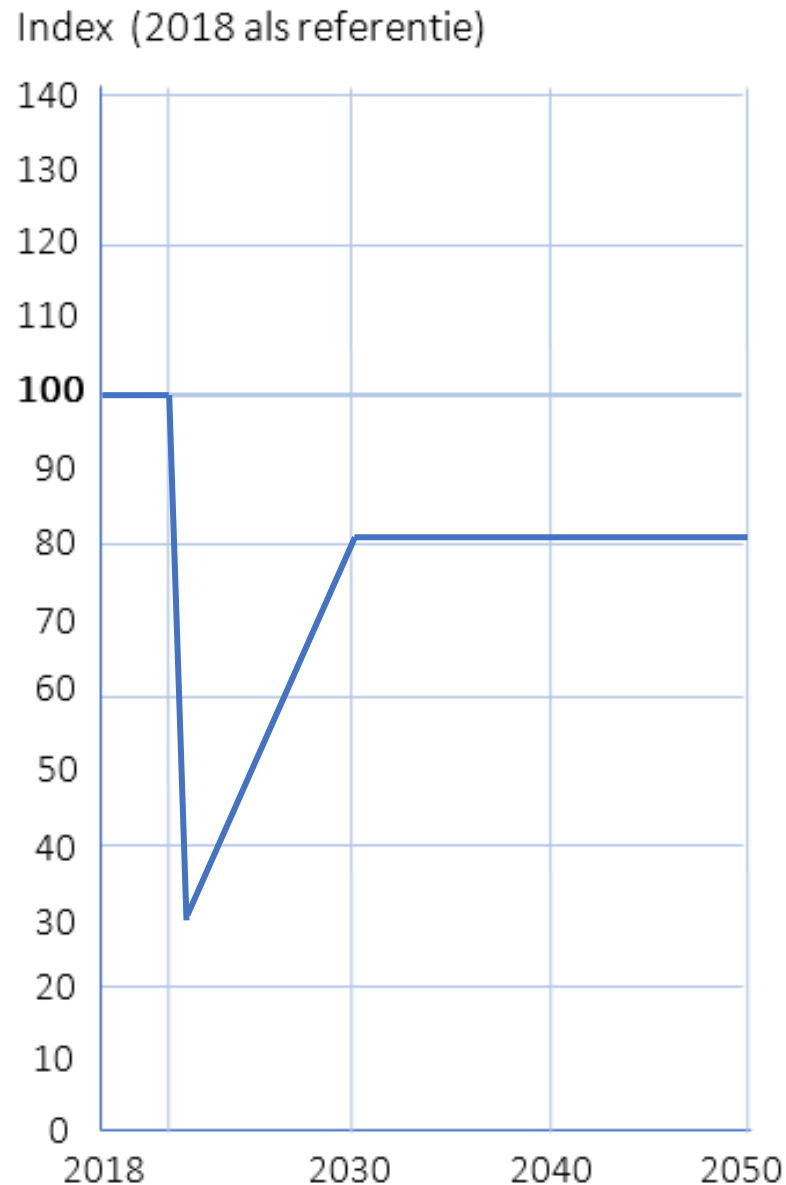
Goedkoop massatoerisme versus toeristen met hoge toegevoegde waarde

“Sommige plekken in Nederland worden bezocht door grote aantallen toeristen, wat overlast kan geven.

De Rijksoverheid zet in op het aantrekken van toeristen met een hoge toegevoegde waarde. Doel is een balans tussen het welzijn van bewoners en het benutten van economische kansen.”

De exceptioneel goedkope toeristische- en vakantievluchten hebben op Schiphol een prijsoorlog veroorzaakt. Sommige prijsvechters zijn van plan daarmee na de coronacrisis door te gaan.

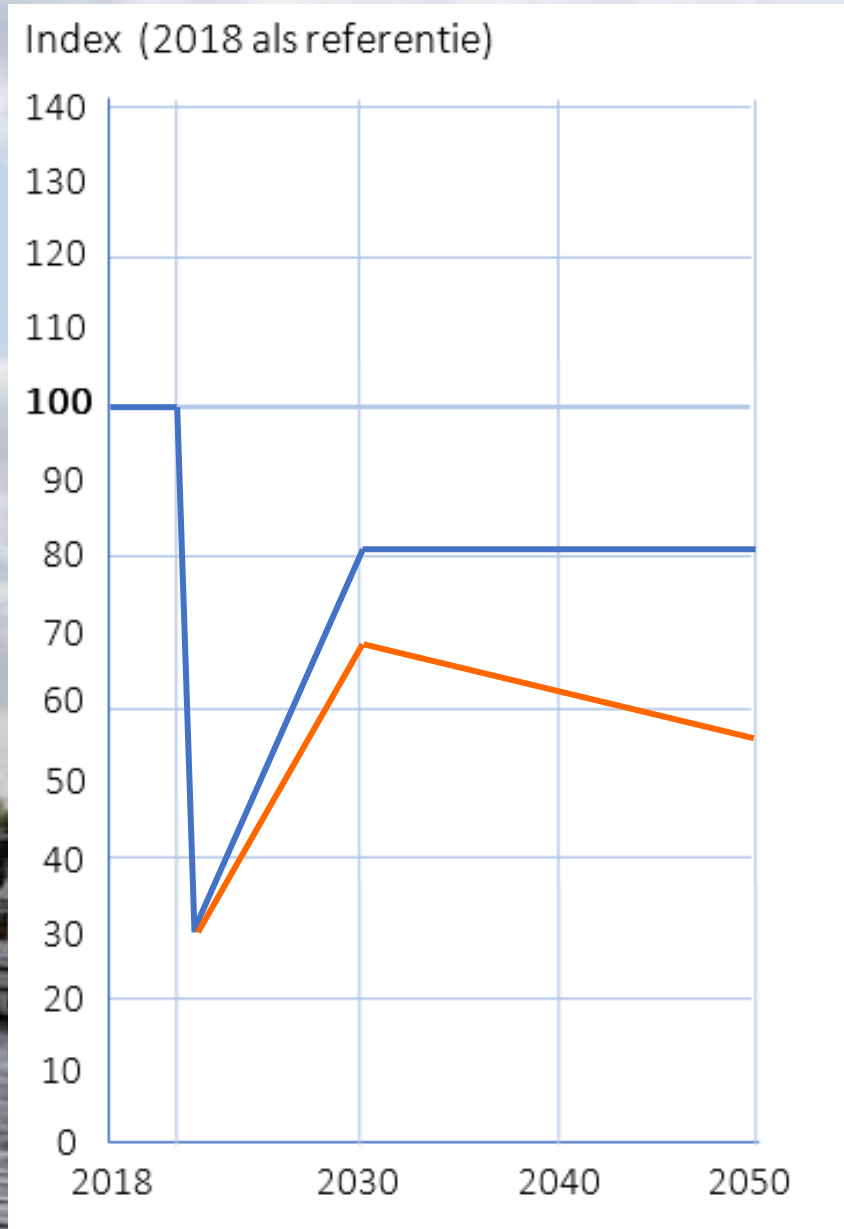
De Oostenrijkse regering neemt prijsverhogende maatregelen om een einde te maken aan *“bepaalde excessen in de luchtvaart en de sociale en ecologische gevolgen daarvan”*

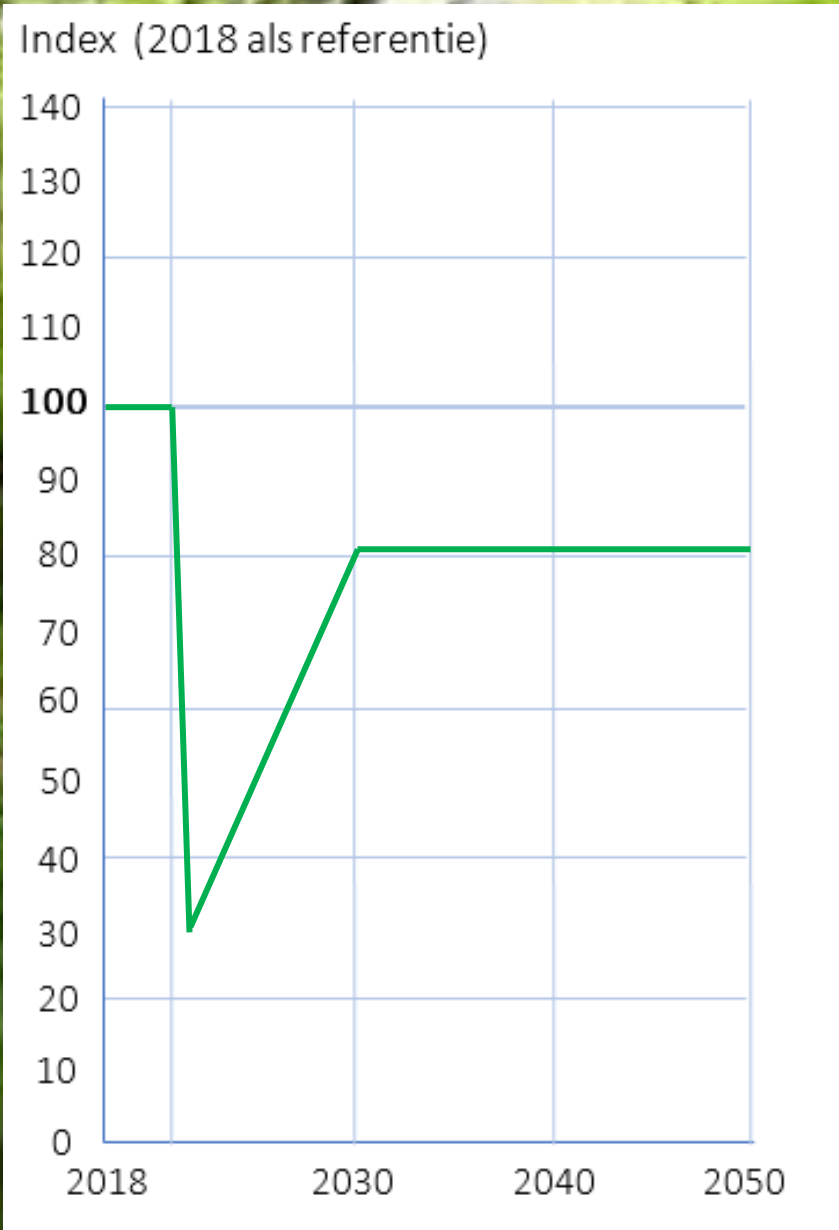
Scenario Publieke Belangen - luchtverkeer

Het aantal noodzakelijke vluchten
hoeft tot 2050 niet te groeien.
Daardoor kan de impact zo laag
mogelijk worden

Scenario Publieke Belangen - leefomgeving

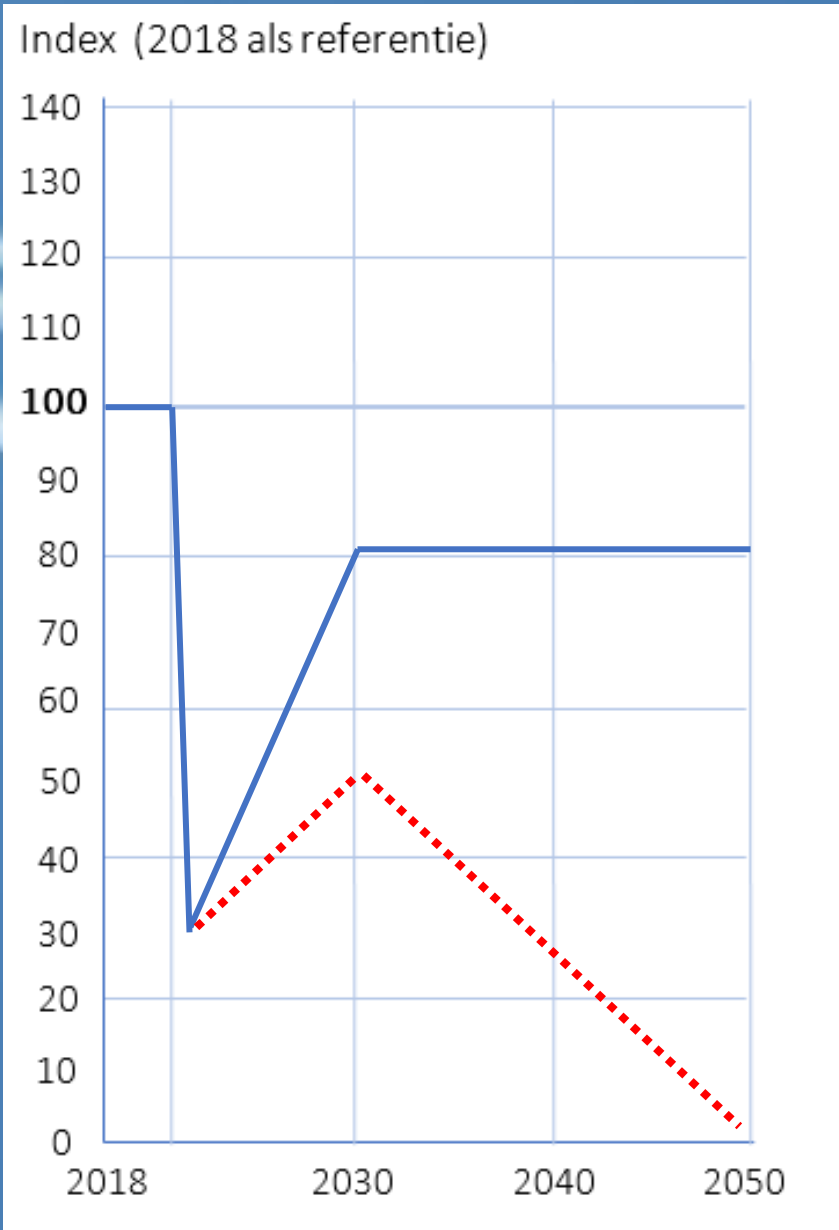

Zonder volumegroei hebben de
hinderbeperkende maatregelen
een hoog netto effect

Scenario Publieke Belangen - stikstofuitstoot

Het aantal vluchten hoeft tot 2050 niet te groeien. Daardoor blijft de stikstof-uitstoot op hetzelfde peil

Scenario Publieke Belangen - klimaat

De combinatie van gelijkblijvend volume en maatregelen voor CO₂-reductie benadert het klimaatakkoord van Parijs

Geen balans in het groei-verdienmodel

MAATSCHAPPELIJK NUT

- *“Nederland goed verbinden”*:
ja, maar er vindt ook vervoer
plaats dat hiervoor niet
noodzakelijk is
- *“Ruimte voor woningbouw”*:
twijfelachtig

MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

- *“Nederland veilig in de lucht en op de grond”*:
vereist hoge investeringen
- *“Kwaliteit leefomgeving”*
gaat achteruit
- *“Stikstofuitstoot”*
neemt toe
- *“Duurzaamheid luchtvaart”*
verre van optimaal; wijkt af van
‘Parijs’

Balans in het scenario Publieke Belangen

MAATSCHAPPELIJK NUT

- *“Nederland goed verbinden”*:
ja; luchtvaart wordt beperkt tot
deze noodzaak
- *“Ruimte voor woningbouw”*:
er komt meer ruimte dan in 2018

MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

- *“Nederland veilig in de lucht en op de grond”*:
geen investeringen nodig
- *“Kwaliteit leefomgeving”*
wordt beter
- *“Stikstofuitstoot”*
neemt af
- *“Duurzaamheid luchtvaart”*
benadert klimaatakkoord van
Parijs

Balans van publieke belangen

Conclusie

De balans van het scenario Publieke Belangen is veel gunstiger dan die van het groei-verdienmodel.

Neem afstand van dit verdienmodel vanwege de hoge impact op de samenleving.

Dit scenario is niet echt nieuw.

Richt de Luchtvaartnota 2020-2050 en de plan-Mer op een kwantitatief uitgewerkt scenario voor een optimale behartiging van de publieke belangen met de beste balans.